

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Coeducațiunea.

Feminismul preocupă tot mai mult lumea cultă. Este vorba de curățenia caminului familiar îndreptat femeii prin destinul ei și de ocrotirea ei de cadere în lupta de existență la care este avizată și femeia.

În scopul acesta să înființeze societăți feministe, inspirate de cele mai curate sentimente altruiste. O astfel de societate feministă din Budapesta a invitat pe cel mai mare pedagog de astăzi, pe celebrul profesor dela universitatea din Iena, Wilhelm Rein, ca să țină conferență despre coeducarea tinerimei de ambele sexe; împreună educarea și instruirea tinerimei de ambele sexe în școală, și anume atât în cele inferioare cât și în cele medii și superioare.

Profesorul Rein este pentru coeducarea tinerimei și și-a desfășurat părerile cu toată știința lui bogată și spiritul lui înalt cu care a fascinat auditorul din Budapesta.

Ideea coeducațiunii — zice conferențiarul — sa plâsmuit în Statele Unite de unde au ajuns în Europa din considerațiuni economice. Primii imigranți ai Statelor Unite din America n'au putut susține școli separate pentru băieți și fete, căci n'aveau mijloacele trebuincioase pentru aceasta. I-a crescut dar împreună în o școală, ce în rest timp mai bine de o sută ani s'a dovedit de util și bine. În Washington, unde a umblat să studieze afacere a consultat pe șeful instrucției publice asupra succeselor coeducațiunii și acel șef de instrucție a cuprins în următoarele șase puncte avantajele coeducațiunii.

1. Coeducațiunea este firească, pentru că corăspunde organizațiunii familiare și sociale.
2. Se potrivește cu obiceiurile sociale.
3. Este dreaptă, pentru că oferă ambelor sexe aceleași posibilități.
4. Este economică.
5. Corăspunde recerințelor de instrucțiune și educațiune.
6. Are bună influință asupra dezvoltării învâțăceilor de ambele sexe.

Dar coeducațiunea își are și în Statele unite pe adversarii săi, a căror obiecțiuni să rezumează în următoarele:

1. Coeducațiunea este pricina de în America sunt puține căsătoriile, ambele sexe le neutrează munca comună, nu să doresc în căsătorie cei ieșiți din coeducațiune, vor să rămână camerarii de lucru

2. Femeile scot pe bărbați din instrucțiunea publică.

Luând însă sub critică aceste două motive reiasă faptul, că fata americană stă tare pe gânduri, că să se mărite ori ba, dar aceasta provine din constelațiunile sociale de acolo din absoluta libertate de care se bucură.

Ce privește însă motivul al doilea, este fapt, că instrucțiunea primară este cu totul în mâinile femeilor, iar instrucțiunea secundară în mare parte Sistemul școlar democratic din Statele Unite stă din gradațiuni de patru ani. În urcarea pe scară a gradațiunilor bărbații cad mai nainte, căci bărbaților li-să oferă mai multă ocaziune și mijloace de câștig dreptce părăsesc școala încă în gradațiunile medii. Femeile însă urcă mai sus scara gradațiunilor și majoritatea lor ajung la gradațiunile superioare, de unde mai ușor pot ajunge la posibilitatea câștigului.

În Svedia la anul 1876 s'a deschis prima școală mixtă. Băieții și fetele și-au terminat în escelentă înțelegere cele nouă clase. Conferențiarul a întrebat pe directorul școlii dacă a obvenit vr'un caz ce ar dovedi împotriva utilității școlilor mixte și a primit răspunsul, că nu. Adevărat că prea adeseori se termină cursul învățământului cu logodne, dar aceasta nu să poate considera de un efect rău, zice directorul.

Sistemul coeducațiunii s'a adoptat acum și în Finlanda, Norvegia și Italia. Cazul Italiei este important și din motivul, că mulți să temeau, că coeducațiunea nu este potrivită cu clima și temperamentul sudic al Italianilor. Oldenburg, Baden, Hessen toate sunt mulțumite cu sistemul coeducațiunii.

În imperiul german, afară de Prusia și Bavaria, pretutindeni este introdus sistemul coeducațiunii, dar conferențiarul sperează că în curând să va introduce și acolo.

Conferențiarul asigură auditorul, că pe dânsul în prima linie interesul tinereții de sexul bărbătesc la condus la îmbrățișarea afacerii coeducațiunii. Este interesul băieților ca să conlucre cu fete tinere sirguincioase și muncitoare. Ștudențimea de astăzi nu este în totdeauna în pozițiunea de a-și alege astfel cercul cunoștinței lor femeiești, cum ar fi aceasta de dorit.

După terminarea interesantei conferințe se arata de Popoviciu, conducătorul Tökolyarului, și relevază, că preparandia sârbesacă din Zombor este mixtă și până acum n'a obvenit nici un incident potrivit pentru desaruarea coeducațiunii. Fetele cari relativ vin cu mai multe pregătiri și sunt mai talentate execiază cea mai bună influență asupra băieților.

Noi încă aveam la preparandia noastră din Arad eleve cari își primeau instrucția separat în școala de fete din Arad și faceau examenele preparandiale la institutul nostru de băieți. Școala de fete din Arad atunci eră impopulată de eleve venite din mari îndepărtări și multe fete și-au asigurat subsistența însuși, iar școala noastră confesională a câștigat bune învățătoare. Un ordin ministerial însă a sistat această practică și de atunci nu mai avem învățătoare cvalificate pentru școalele noastre confesionale.

Iată a sosit timpul să revenim la formarea învățătoarelor. Faptul, că sârбилor li-s'a conces coeducarea în Zombor și lumina răvârsată de profesorul Rein asupra chestiei feministe va determina pe guvern să abstea de la punctul de vedere rigid, că învățătoarea numai în preparandie specială femeiască se poate cvalifică pentru cariera învățătoarească și ne va permite, coeducațiunea acreditată în întreagă lumea cultă și în institutul nostru din Arad. Și aceasta cu atât mai ales, căci sexul femeesc ar fi internat în școala de fete din Arad. Va să zică ar sta sub îngrijirea femeiască și și ar ascultă ca eleve ordinare prelegerile la institutul pedagogic.

Școala noastră elementară de astăzi, care simte lipsa puterilor didactice în curând ar veni la suficient contingent de învățători și câte femei ar ajunge la câștig cinstit.

Am profitat de ocaziune să atragem atențiunea Venerabilului Consistor asupra acestei afaceri hotărâtoare asupra vieții noastre culturale.

Învățământul limbii materne în școala poporală.

O discuție.

În numerii mai din urmă a foi „Reuniunea învățătorilor” s'a încins tot mai mult discuția asupra procedurii la predarea învățământului limbii materne și respective a gramaticii în școala poporală. Provoacătorul acestei discuții este învățătorul I. Groșorean, care în urma experienței sale bogate în ale școlii a ajuns să se convingă că la predarea gramaticii e ne-

cesar ca materialul să se reducă, culegându-se din mulțimea regulilor acestui studiu numai acelea, cari sunt neapărat de lipsă pentru a se putea ajunge prin ele la scrierea corectă.

La aceasta convingere a putut dl Groșorean să ajungă, se înțelege, văzând și convingându-se tot mai mult de mecanismul cel păgubitor prin care în școalele dearândul se timpia mințea elevilor, fiind siliți să memorizeze toate regulile gramaticale, fără a mai și cercă măcar cineva să le și aplice pe acelea la scriere. De altă parte împrejurarea că, mai ales în timpul din urmă, școala noastră este împovărată din seamă afară, aceasta încă a făcut pe omul probat să înțeleagă, că ori ce cercare de a predă — chiar metode — mai mult decât strictul necesar din gramatică, nu numai că nu poate aduce nici un folos, ci dimpotrivă e păgubitor chiar. Și ar trebui s'o recunoaștem cu dl Groșorean și noi, că între împrejurările date, voină să te estinzi la mai mult, apoi zău numai de metod nu poate fi vorba.

După ce a ajuns dl G-n la convingerea sa de mai sus, de sigur s'a gândit și la mijloc și astfel experimentând a ajuns în celea din urmă să stabilească și procedura, prin care se poate ajunge la satisfacerea trebuinței.

Iată ce zice D-sa.

1) Mai înainte de toate fă cunoscut elevilor zicerea, așa fel, încât să știe: când e zicere? Întreabă după părțile zicerei, ca astfel să poată cuprinde zicerea într'un singur întreg. De aceasta cunoștință va avea lipsă mai târziu la zicerile compuse, proze, perioade etc., din cari va trebui să distingă zicere de zicere. *Nu numi însă părțile de zicere;* e suficient dacă elevul știe de cine e vorba și ce se spune despre acel cineva, fără a-i mai spune, că acela e subiect, iar celalalt predicat. Cu numirea de subiect, predicat etc. numai confuzie se face, neștiindu-ți nici odată preciz cu care să-ți răspundă: cu subiectul, ori cu substantivul etc. Fă astfel cu atât mai vârtos, *căci scopul gramaticii se poate ajunge nealterat și prea ușor și dacă vei lăsa afară numirile părților de zicere.* În schimb însă fii cu mare băgare de seamă la aceea, ca elevul să știe că *zicerea totdeauna se începe cu literă mare, iar la capăt să pune punct.*

2) Fă cunoscut elevilor cuvintele, din care se compune zicerea stăruind mai ales într'acolo, ca elevul să știe, că *fiecare cuvânt se scrie nedespărțit în sine, dar deosebit de celelalte.*

3) Desparte cuvintele în silabe și spune-i, că ori care cuvânt, dacă nu începe întreg în rândul acela, fiind pe sfârșite, atunci se poate despărți numai în silabe, nefiind permis nici odată a se trece în rândul al doilea decât numai silabe întregi.

4) Descompune și silaba în sunete, și fă-l să știe cari sunt sunete mute și cari vocale; reîntoarce-te apoi iarăși la despărțirea cuvintelor în silabe, dar acum *fă-i cunoscut regula, după care se despart cuvintele în silabe și atunci, când între două vocale e una, doua, sau trei consonante.*

5) Treci acum la felul cuvintelor. Începând cu substantivul, fă-l să priceapă că acelea vorbe, cari arată *ceva ființă sau lucru, oamenii le-au botezat substantive.*

6) Spune-i că sunt substantive comune și substantive proprii, făcându-l să înțeleagă, că cela comun numește lucrurile sau ființele fără însă ale deslege din totalitatea lucrurilor sau ființelor de acelaș fel, până când substantivul propriu numește atare lucru sau ființă astfel, încât acela rămâne desles de toate

celalalte. Grijește însă tare, ca elevul să știe scrie substantivele proprii totdeauna cu literă mare.

7) Fă cunoscut numerii substantivelor, spunându-i că în nrl multar mai totdeauna se află la capăt i de jumătate, câte odată e. Aceasta e de lipsă pentru a ști scrie corect, când în plural se află și articolul i.

8) Treci la genul substantivelor, făcându-le cunoscut că la celea de genul bărbătesc se zice un... ca și la un bărbat, doi... ca și la doi bărbați. Asemenea le vei spune și de genul femeesc și de cel amestecat.

Această cunoștință e deplină mai ales pentru elevii, cari locuind între străini, știu de tot slab românește.

9) Aducă și articolul fiind cu mare băgare de seamă ca să se scrie corect atunci când la numărul plural vin doi i. Spunele și aceea, că numele de persoane bărbătești nu se folosesc cu articol.

10) Treci la cazuri: (sau dacă ți-se par prea grele, lasă-le până la finea anului, ori chiar până la începutul anului al 4-lea) întuește fie care caz din mulțimea exemplurilor, stăruind cu deosebire într'acolo, ca elevul să nu uite nici odată a pune coma atunci când vin după olaltă mai multe substantive tot în acelaș caz și când nu-i legătoarea „și“.

Și așa pe rând treci la toate celalalte feluri de vorbe, sau părți de vorbire, fiind cu deosebită grijă, cu toate cele învățate, mereu să fie aplicate la scris. Sau — lozinca dlui Groșorean — gramatica s'o înveți la tablă.

Anume am căutat pe dl Groșorean să-l văd cu ce rezultat își pune în praxă vederile sale, și după ce m'am convins astfel despre lesniciozitatea cea mare și singuranță totodată, cu carea d-sa ajunge la scop, am început să practic și eu procedeul d-sale. Și trebuie s'o mărturisesc, că de când am acceptat în școală acest procedeu, de atunci propunerea gramaticii e pentru mine o adevărată plăcere. Căci văd dinainte tot pasul ce am să-l fac, și deodată cu înaintarea mea, gust din mângâierea ce o pot avea, văzând cu ochii rezultatul practic, al trudei mele în — scrierea corectă a elevului.

Mă simțesc dator a face aceasta mărturisire, nu ca reclam, ci în interesul bine priceput al școlii, ajungând vorba și discuția asupra procedurii din chestiune.

Ca ori ce sămânță bună însă, astfel și vederile dlui Groșorean, cu greu își pot găsi terenul priincios, pentru ca să poată incolți, crește și rodi. Căci multe sunt pedecile ce caută a zădărnici ceea ce-i bine.

Prima și cea mai de căpetenie cauză și pedecă ce face ca atât de greu să poată prinde rădăcini convingerile d-lui G-n, e dezinteresarea dascălului nostru de a căuta să-și ușureze sarcina printr'o procedură ușoară și sigură într'ale învățământului. Se înțelege, în urma acestui dezinteres, vederile d-lui G-n rămân nebăgate în seamă, nimeni ocupându-se de ele serios și dezinteresat. Rămâne deci acest lucru ponderos pe mâna celor, cari au mania de a critica totul, nu însă cu gândul bun de a scoate la iveală adevărul, spre folosul obșteșc, ci ca să apără înaintea lumii de cei mai mari știutori.

Cel puțin această impresie a putut face asupra mea critica d-lui I. Crișian, referitor la procedeu din chestie, apărută în nrl 1—2 și nrl 9 al „Reuniunii Învățătorilor“.

Da, critica aceasta, pe cât de gravă și minuțioasă pare la prima vedere, pe atât de sacă rămâne, după ce ai cetit-o cu atențiune, pătruzându-i înțelesul.

Totul e o simplă înmulțire de vorbe, de o prea mică valoare pentru cauză, din ca.e însă apare cu atât mai învederat intențiunea ascunsă a d-lui Crișan de a astupa bine, ca nu cumva celalaltii, ba chiar și D-sa, să ajungă a recunoaște, că dară totuși în spusele d-lui G-n este și ceva adevăr, de care obștea poate că încă nici nu și-a dat seamă.

Dară să vedem pe rând.

D-l I. Crișan își începe critica cu aceea, că scopul limbii materne în școala poporală nu e numai să-l facem pe elev să știe scrie corect spre a-i putea pricepe celalaltii ideile exprimate în scris, ci mai înainte de toate să-l facem ca să știe vorbi corect. Critică aspru pe dl G-n, căci susține, că elevul care ajunge să știe scrie corect, acela va și ști vorbi corect.

Ce e drept felul cum definează d-l Crișan scopul l. materne, sună mai frumos la ureche, ca ceva complet; până când definiția d-lui G-n e prea laconică, după cum zice și dl Crișian. De fapt însă, deosebirea dintre acești doi oameni e aceea, că pe când dl I. Crișan își face marfa de târg, pe atunci d-l G-n și-o face pentru casă. Astfel cea dintâiu va fi frumoasă la vedere și va suna plăcut, până când cea din urmă va fi mai presus de toate foloșitoare și bună. Și iată cum.

Toată lumea dăscălească a putut face în școala sa atâta experiență, încât să ajungă la convingerea, că nici în prezent, dar nici în trecut și nici în viitor, prin studiul special al limbei materne nu se poate ca elevul să pronunțe, și peste tot să vorbiască limba-giul corect. Căci, topica și felul de pronunțare, îl învață acela încă până e acasă la părinți. Iar dacă totuși voim să-l desvătăm dela pronunțarea greșită a unor cuvinte, provincialisme etc., aceasta se poate face, nu prin învățământul special al limbei materne, ci prin întreg învățământul, coregându-l întotdeauna și cu toate ocaziunile, când pronunță greșit. Asemenea și ideile, se înmulțesc prin întreg învățământul; și judecățile iarăș. Iar felul de exprimare al celorla, accentuez încă odată, nu și-l poate însuși elevul în școală prin învățământul special al l. materne.

Din întreagă definiție deci, atât de frumos și plăcut sunătoare a d-lui Crișan, rămâne numai partea accentuată de dl G-n., adică scrierea corectă, pe care trebuie să punem întreg fondul, dacă voim să ne alegem cu ceva real, nu numai cu numele și iluzoriu, din învățământul special al l. materne.

(Va urmă)

Conferințe metodologice.

— De I. Crișianu. —

De doi ani încoace a venit des vorba în sinul învățătorimei noastre despre atari conferințe sau întruniri. Ele se practică pe teritoriul diecezei arădane.

Nu cunosc mai deaproape inviațiunile detaliate și emanate dela Ven. Consistor într'u ținerea acestor conferințe, dar așa cred eu: *rostul lor nu poate fi altul decât acela, ca comisarii designați la examenele finale, isprăvind cu examenele, lacunele ce le a experiat cu acest prilej în învățământ și disciplină, să le paralizizeze sau amputeze prin prelegeri de model.*

Aceasta o putem deduce altcum și din titlul sau numirea lor chiar fără alte îndrumări și lămuriri aprioristice.

Ceece m'a indemnat a scrie despre ele este și împrejurarea, că în unele tracte conferințele metodologice se țin acum cu ocaziunea conferințelor de toamnă a despărțământelor.

Voiu expune întâi modul în care decurg ele azi și apoi felul în care ar avea să decurgă.

Dupăce fiecare comisar consistorial (de examene) a finit cu ascultarea resp. controlarea examenelor din tractul designat, toți învățătorii aparținători se coadună formând o conferință, dar fără caracter deliberativ.

În această conferință comisarul ia obiect de obiect și pe lângă relevarea însemnătății fiecăruia — se scot în relief greșelile sau erorile metodice observate în decursul examenelor.

Paralel cu erorile constatate, se arată respective indică și procedurile didactice — metodice corecte menite a îmbunătăți starea învățământului sub toate raporturile.

Lucru de sine înțeles: atari reflexii metodice nu se fac în special pentru fiecare învățător, ci în general căci altcum — comisarului iar trebul zile întregi.

La drept vorbind, în speșial nici nu sunt de lipsă a se face, deoarece ele s'au făcut deja în conferința didactică ținută cu fiecare învățător la finea examenului său, care conferință e obligatoare prin Instrucțiunea consistorială pentru îmbunătățirea învățământului cu Nr. 5201/906.

Astfel decurg deci conferințele metodologice în stadiul lor actual.

Acum dela sine se ivește întrebarea. că dacă odată reflexiile metodice se fac în speșial în conferințele didactice amintite, sunt de lipsă ca acelea să se facă și în general în conferințele metodologice.

Răspunsul nu poate fi decât negativ, fiindcă și observările generale nu sunt altă decât repețirea observărilor făcute în speșial.

Și avantajile d'aci?

Nimic! din motivul, că avantajile ce ar fi de dobândit s'au dobândit s'au realizat deja în conferințele didactice speșiale.

Lucrul se învederează cât de colo, că *mențiunea conferințelor metodologice nu poate fi facerea de observări în general ori speșial, ci înjghebarea de lecțiuni sau prelegeri de model din toate acelea obiecte de învăț. la cari s'au ivit erori metodice mai esențiale, ceea ce am accentuat la începutul prezentului articol.*

Despre aceasta, voiu vorbi în celea următoare.

Comisarul designat, ca și până aci va petrece cu atențiune întregul decurs al examenelor dela finalizarea lor, pe baza notișelor făcute va statori la cari obiecte și câte prelegeri-model sunt de lipsă spre a paraliza neajunsul experiat.

Luând în considerare, că neajunsuri metodice se vor fi aflând în mai multe școli, precum și aceea, că deși materia unui obiect e cam la fel, dar nu în toate amănuntele, ca de pildă la religiune (cu istorioare biblice și catehizm) și matematică (cu aritmetica și geometria) — sigur se va ivi trebuința ca prelegeri de model să se țină din toate studiile școalei elementare ținând din alt studiu — după împrejurări chiar și două prelegeri.

Greșelile radicale numai așa se pot delătura.

Ca acestea apoi să ne ducă la un rezultat efectiv conferințele metodologice au să dureze nu 2 sau 3 h. ori $\frac{1}{2}$ zi, ci cel puțin 2 zile pentru că comisarul are să țină cum se cade 15—20 prelegeri de model. Astfel înțeleg eu conferințele metodologice.

Întrebarea cea mai dificilă e numai că comunele noastre bisericesti vor fi dispuse și mai ales capabile a providea pe învățătorii cu nouă diurne, spese pentru a putea participa la atari conferințe pe timp de 2 zile?

Astăzi, când atâtea sfurtări trebuie să se facă spre a asigura minimalul prescris de 1000 cor. parohia

cu anevoie va fi în stare să mai supoarte și alte spese ori și dacă da! vor face-o comunele mai cu dare de mână mai adaugând aci că, chiar diurnele de conferințe de până aci în sumă de 15—20 cor. cu greu le capătă să nu zic, că în multe cazuri învățătorii de prin comunele mai slabe merg la intruniri didactice cu bani luați împrumut.

Făcând prezenta constatare spre a nu fi fals, vrând nevrând — cu prelegerile — model în conferințele metodologice — ajungem la deziluzi, căci a tot da între împrejurările de azi chiar și pentru un optimist pronunțat e foarte greu.

Îmi vine a crede, că tot numai cauza pecuniară a fost aceea, care a redus conferințele metodologice la facerea de „observări generale.“

Dacă nu se poate și nu se poate din cauza suficienței mijloacelor materiale, n'avem să ne facem capul apă cu prelegeri de model în conferințele metodologice, ci să căutăm altă cale pe carea ne-am putea feri și din norocire aceea cale nu trebuie sondată sau căutată deoarece ea există, e în ființă și mergând pe dânsa nu ne costează nici spese nouă nici trudă!!

Aci sunt la îndemână indatinatele noastre conferințe ale despărțămintelor de toamnă și primăvară ale fiecărui protopopiat!

Dacă comisarii consistoriali de examene se recutează din învățătorii fiecărui tract și anume cei mai buni pentru ce la conferințele amintite nu ar putea ține prelegeri — model perondându-se acești învățătorii chiar și după uzul de până aci, prelegând adecă acela la care se hotărăște ținerea conferinței proxime cu aceea deosebire numai că începutul ar avea să-l facă — relativ la prelegerile model — învățătorii cei mai dexteri și apoi așa pe rând toți!

Atari prelegeri ar substitui întocmai prelegerile conferințelor metodologice, dar nu numai atât!

Primele prelegeri (în conferințele despărțămintelor) ar fi superioare celor din conferințele metodologice, pe motivul, că acelea nu s'ar tracta de pe papir ori verbal, ci cu elevii proprii fiecare învățător prin ce urmând un procedeu natural de instrucțiune, se respectează naturelul și individualitatea băieților, un rezon pedagogic primordial.

Ca să nu fiu rău înțeles, scrisesele mele, pe baza motivelor aduse, le concentrez în următoarele:

Conferințele metodologice, întru cât mijloacele materiale sunt precoce și insuficiente pentru adevărata lor practicare (prin prelegeri model,) fără vre-o perdere le-am putea abandona substituindu-le cu prelegerile model din sinul singuraticelor despărțăminte în forma contemplată.

Reflexiunile generale, ce se fac de prezent în conferințele metodologice, din capul locului sunt superflue, devremece reflexiuni de atare natură se fac în speșial despre fiecare examen ascultat în conferințele didactice prescrise, cari sunt la loc și mult superioare celor dintâi.

Aș dori să aud în aceasta privință și părerile altora!

Colecta eparhiei Aradului pentru nefericiții din comitatul Caraș-Severin.

P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp din Arad prin circularul său Nr. 3291/1910 din 10/23 iunie a. c. a ordonat pe întreg teritoriul eparhiei sale colectă pentru nefericiții din Caransebeș. Cuvântul Arhierelui a aflat ascultare la credincioșii săi și din toate părțile întră mereu la cassa consistorială din Arad dăruirile creștinilor pentru frații nenorociți.

Cu numărul de azi începem publicarea acestor dăruiri, precum urmează.

P. S. Sa Dl Episcop diecezan Ioan I. Papp 500 cor.
 Antoniu Mocsonyi de Foen 1000 "
 Petru de Mocsonyi 500 "
 Petru Ionaș secretar dominial 20 "
 Georgiu Purcariu cas. cons. 20 "

Colectele dela comunele bisericesti: le publicăm în ordinea în care au intrat.

Begamonoștur: cu tasu în ziua de Ap. Petru și Pavel 2:50 fil. Dela sfânta biserică 1 cor. De tot 3.50 fil.

Petișd: Dela comuna bis. 8:30 fil.

Văsoaia: Gheorghe Hulber 20 fil., Gheorghită Hulber 1 cor., Petru Nicolîț 20 fil., Ioan Hulber 40 fil., Adam Stepan 20 fil., Gheorghe Stoica 20 fil., Teodor Braiț 20 fil., Raveca Braiț 1 cor., Pauna Braiț 20 fil., Florea Braiț 80 fil., Teodor Oprea 40 fil., Ștefan Stan preot 1 cor., Teodor Hulber 1 cor., Ilie Hulber 10 fil., Iosif Braiț 60 fil., Zacharie Oprea 20 fil., Teodor Oprea 20 fil., Iosif Oprea 20 fil., Simeon Oprea 12 fil., Nicolau Oprea, soldat 20 fil., Alexandru Oprea 20 fil., Lina Oprea 30 fil. Moise Lei 20 fil., Anuța Stepan 20 fil., Florea Bogdan 40 fil., Lina Lupșa 40 fil., Vasilina Oprea 20 fil., Gheorghe Oprea 20 fil., Raveca Oprea 10 fil., Ioan Hulber 20 fil., Medrea Oprea 20 fil., Vesa Stepan 40 fil., Stefan Oprea 20 fil., Avram Oprea 20 fil., Rusalin Oprea 20 fil., Ilie Oprea 20 fil., Marina Oprea 20 fil., Marina Oprea 20 fil., Dimitrie Dobra 1 cor., Toader Oprea 40 fil., cu tasul în 29 Iunie v. 11:20 fil. Comuna bisericescă 5 cor. De tot 30:22 fil.

Șiclău: cu tasul în biserică 16:86 fil.

Honțisor: Ioan Mera preot 1 cor., Aslău Todor 20 fil. Ioan Aslăn 30 fil. Paul Lăpădat 30 fil., Costea Todor 10 fil. Dela biserică din Honțisor cu tasu 50 fil. De tot 2:40 fil.

Gurahont: Dela s. biserică cu tasu 40 fil., Ioan Mera preot 1 cor., Jiva Simion 30 fil., Vasilie Haiduc 20 fil., Vasilie Haiduc 20 fil., Ioana Oance 10 fil., Ioana Haiducu 10 fil., Ilie Grada 20 fil., Ioan Tripa 10 fil., Iancu Tripa 10 fil., Ioan Freți 30 fil., Vasilie Ciocu 20 fil., Andrei Rusu 20 fil. Ștefan Pertun 40 fil., Georgiu Henți pădurari 50 fil., Haiduc Irimie 20 fil., Gheorghe Crișan 20 fil., Senti Tripa 20 fil. De tot 4:50 fil.

Beiuș: Dr. Gavril Cosma avocat 4 cor. Dr. Constantin Popoviciu avocat 3 cor., Dr. I. Ciordaș avocat 3 cor., Vasiliu Papp par. prot. 2 cor., D. Moga not. pensionat 3 cor., Alexiu Ardelean econom 2 cor., I. Pinteru inv. penz. 1 cor., Marta Pante vād. 1 cor., Mihaie Cosma econom 2 cor., Ardelean Ioan comerciant 2 cor., Terențiu Popoviciu not. penzionat 1 cor., Ioan D. Bogdan neguțator 1 cor. Vād. Paul Papp 2 cor., vād. Maria Martin 60 fil., Constantin Ignat timar 2 cor., Georgiu Ardelean proprietar 2 cor., Ioan Nestor cojocar 1 cor., Petru Moțiu lăcătuș 1 cor. Ioan Lazar călciunar 1 cor., Nicolau Cristian timar 1 cor., Drasovszky Iános cofetar 1 cor., Dr. Augustin Ciavici cand. de adv. 1 cor., Ioan Roșu învățator 1 cor., Maria Paladi 1 cor., Ioan Chidioșan faur 1 cor., vād. Ambrosiu Chidioșan pogăceriță 1 cor., Biserica a dat 10 cor., de tot 51:60 fil. Georgiu Papp 1 cor., Georgiu Popluca 2 cor., Ilarie Crișan 1 cor., Vasilie Sfere 80 fil., Vasilie Sfere 40 fil., Fgimbe Maxim 50 50 fil., Petka Sándor 50 fil., Kigyosán Gábor 1 cor., Petru Pantiș 1 cor., Bolcaci Marie 40 fil., Iuonoj Miklós 1 cor., Ștefan Valiu 1 cor., Dr. Popunyan 2 cor., Lăza Iános 20 fil., Papp Gerasim 10 fil., Iacus Marie n. Poinar 2 cor., Nicolau Cernau 1 cor., Iuliana Nadra 40 fil., Pék Nasu 50 fil., Gavril

Cernău 20 fil., Cosma Ioan 1 cor., Cernău Teodor 40 fil., Melentie Poienar 50 fil., De tot 18:90 fil. Colectant: Simeon Poienar epitrop II.

Remet: comuna bisericescă 28 cor.

Mocirla: comuna bisericescă 12:60 fil.

Dumbrăvița: Ioan Macaveiu 1 cor., Iosif Hanciu 50 fil., Zinoviu Stepanescu 20 fil., Teodor Stepanescu Iovanescu George 30 fil., Medrea Iosa 20 fil., George Stepanescu 20 fil., Ioan Stefanescu 20 fil., Eftimiu Stepanescu 20 fil., George Ciucurița 20 fil., Ioan Stepanescu 40 fil. Ioan Hanciu 10 fil., Blagoi George 40 fil., Georgiu Iovanescu 40 fil., Mariuța Suciu 20 fil., Ioan Stepanescu 20 fil., Ioan Sfeiu 20 fil., Zarie Blagoiu 10 fil., Istimie Iacob 20 fil., Zarie Iovanescu 20 fil., Ioan Hanci 20 fil., Ana Ienasisc 20 fil., Gherasim Suciu neca 30 fil., Kohn Moritz 30 fil., Zarie Ciucurița 20 fil., Vasilie Pavica 20 fil., George Stanca 10 fil., Petru Lericu 20 fil., Ananie Ioje 20 fil., Iovan Lericu 40 fil., Ioan Stepanescu 20 fil., Maria Faur 40 fil., Ana Lericu 20 fil., Sofia Stepanescu 20 fil., Istimie Suci 20 fil., Eftimie Stepanescu 40 fil., Simon Succi 20 fil., Igna Ienoșesc 20 fil., Iosif Todorescu 16 fil., Orordi Nastasia 20 fil., George Tomuța 20 fil., Petru Suciu 40 fil., George Suciu 40 fil., Eftimie Stepanescu 10 fil., Filimon George jude 1 cor., Iosif Stepanescu jurat 1 cor., Ioan Filimon 10 fil., Ioan Paulescu 20 fil., Rusalin Stepanescu 20 fil., Ioan Filimon 10 fil., Ioan Dubariu 20 fil., Vasilie Ciucuriț 10 fil., Iosif Crista 20 fil., Gligor Popa 20 fil., Ioan Lericu 10 fil., Sofia Stepanescu 30 fil., Vasiliu Ciucurița 20 fil., Nicolau Iovanescu 20 fil., Pascu Stepanescu 20 fil., George Ciurita 1 cor., Gligor Popa 20 fil., Nicolae Ciucurita 10 fil., Livia Stepanescu 20 fil., Sofia Stepanescu 60 fil., Gligor Rista 89 fil., George Ianoșescu 10 fil., Iovan Pavica 10 fil., Sofia Stepanescu Aron 40 fil., Petru Leric 40 fil., Ioan Iovanescu 30 fil., De tot 19:52 fil.

Leucusești: Biserica gr.-ort. română 5 cor., Constantin Rosa preot 2 cor., Ioan Triff 1 cor., Ioan Furdian învățator 1 cor., Măgurean Nicolae 20 fil., cu tasu în ziua sântului Petru 1 cor., Bott Tripon 20 fil., Miclea George 20 fil., Sirbu Vasilie 20 fil., Ștefan Crăciun 20 fil., Iota Petrea 20 fil., De tot 11:20 fil.

Temeșești: cu tasu dela s. biserică 5 cor.

Căprioara: Dela sf. biserică 20 cor., cu tasul în ziua sf. apostoli Petru și Pavel 7 cor., Iuliu Lăzărescu 1 cor., Partene Păiusan 20 fil., Samuil Covaci 20 fil., Alecsandru Crișan 20 fil., Vasile Dan 20 fil., Avramescu Pavel 20 fil., Petru Brinda 20 fil., Samuil Jelecuteanu 1 cor., Romul Hanci 20 fil., Ioan Căucar 1 cor., Alcesandru Șuliuțan 40 fil., George Dobrei 20 fil., Vasile Popescu 20 fil., Lazar Petrescu 20 fil., George Nistor 20 fil., Pavel Uscaț 20 fil., Ioachim Mihuț 40 fil., George Ciuten 40 fil., Ioachim Biris 1 cor., Vasile Tomșa 20 fil., Teodor Popescu 20 fil., George Popescu 20 fil., George Cerian 30 fil., Ioachim Dobrei 30 fil., George David 20 fil., Dumitru Murar 40 fil., Vasile Milișca 20 fil., Maria Dobrei 20 fil., Ionaș Dehelean 50 fil., Vasile Dobrei 40 fil., Marta Bota 20 fil., Pavel Spineanț 40 fil., Adolf Hein 1 cor., Teodor Caucar 40 fil., Eugen Spineanț 30 fil., Gerasim Moiescu 20 fil., Ioan Mihuț 40 fil., Samuil Dehelean 20 fil., Simion Dehelean 20 fil., Dumitru Tripon 20 fil., Damaschin Cerian 20 fil., Samuil Bălan 20 fil., Vasile Petrescu 20 fil., Ioachim Crainicescu 20 fil., Dumitru Caucar 60 fil., Carol Grim 1 cor., Samuil Moiescu 20 fil., Dumitru Dobrei 40 fil., Simion Ardelean 30 fil., Ionaș Sirbu 40 fil., Ignat Căucar 1 cor., Sofia Stanciu 1 cor., Antone Suranuț 40 fil., Vasile Bucur 40 fil., Milente Dehelean

1 cor., Vasile Jipu 20 fil., Vasile Dobrei 20 fil., George Popovici 20 fil., Vasile Bercea 20 fil., Simion Dobrei 30 fil., Vasile Popescu 20 fil., Avram David 60 fil., Pavel Biris 20 fil., Ioachim Mihuț 40 fil., Ioan Trippa 1 cor., Ioachim Cojan 26 fil., Iosif Dalca 40 fil., Serafim loțcu 40 fil., Dumitru Toma 1 cor., Ioan Dragan 30 fil., Ioachim Bercea 20 fil., Gerasim Todor 40 fil., Ioan Capolnașu 40 fil., Persida Chimpean 40 fil., Ioachim Capolnașu 40 fil., Avram Ardelean 20 fil., Damaschin Sinaci 30 fil., Ioan Popescu 1 cor., Simion Toma 1 cor., Ioan Drăgan 40 fil., Ioan Suba 20 fil., Ioachim Moisescu 40 fil., Serafin 20 fil., Simion Cristea 1 cor., Saveta Dobrei 20 fil., Ioachim Petrescu 20 fil., Ioan Jelecuteanu 40 fil., Zarie Crețu 40 fil., Teodor Săpujan 20 fil., Gligor Tomșa 20 fil., Ioan Jurca 20 fil., Dumitru Moțu 20 fil., Ioan Toma 1 cor., Ioachim Spinant 1 cor., Simion Popovici 1 cor., Simion Tripon 1 cor., Iosif Mursa 1 cor. De tot 68'06 cor.

CRONICA.

Spre știre. Adeseori să ivesc controverse din chestiunile de ordine publică și e bine ca aceste chestiuni să fie discutate și clarificate și în interesul adevărului și pentru că acele discuțiuni servesc de învățătură și altora. Discuțiunile însă trebuie să fie impersonale și să se mărginească numai la subiectul controversat. Am ținut ca foaia noastră să facă școală și în privința aceasta ținând limita obiectivității în discuțiuni, drept-aceea rugăm pe toți aceia cari țin a-și spune părerile lor în foaia noastră, să o facă aceasta în limita discuțiunii obiective și cu desăvârșire lipsiți de tonul ofenzător și certăreț, căci pentru certe n'avem loc în foaia noastră.

Convocare. Despărțământul ppopese Șiria al reuniunii învățătorilor români ort. din ppiatele aradane I-VII. își ține adunarea sa de toamnă sâmbătă în 9/22 octomvrie a. e. la școala centrală din Șiria pe lângă următorul Program. 1. Dimineață la 8 oare chemarea D.ului St. 2. Deschiderea ședinței. 3. Prelegere practică din „Limba maternă“ de I. Groșorean. 4. Raportul biroului. 5. Ezechutarea concluzelor adunării gen. 6. Raportul comisiei literare. 7. Cetirea dizertațiunilor, intrate. 8. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare. 9. Fixarea proximei ședințe. 10. Incheiere. Șiria la 23 sept. — 6 oct. 1910. Alexiu Doboș m. p. prezident. Teodor Cherechean m. p. secretar.

Invitare. Din incidentul adunării despărțământului învățătoresc al tractului Șiria, Sâmbătă, în 9/22 Octomvrie 1910 în sala casei naționale din Șiria, se aranjază Reprezentațiune teatrală împreună de dans la carea Vă invită respectuos în numele comitetului aranjator Alexiu Doboș, president al. desp. învăț. Teodor Cherechean, secretar. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. 2 cor., loc II. 1 cor. 50 fileri, loc de stat 1 cor. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Programa: „Priculiciul la șezătoare“ Piesă poporală în 3 acte, de Maria Doboș. Persoanele: Ioniță Dl. Traian L. Debeleac Lae Borzanu Dl. Teodor Becan Chiva, soția lui Lae D-ra Livia Ilica Sorina, fata Chivei D-ra Anuța Doboș Petruț, flăcău Dl. Petru Cherechean Gh. ță, flăcău Dl. Ioan Secheșan Susana lui Onuț D-ra Anuța Debeleac Lenuța fata meșteră a Susanei D-ra Aurora Ilica Dascalul Dl. Dimitrie Crișan Lina, sora Susanei D-ra Melania Doboș Cati, fată de țaran D-ra Elvira Doboș Coste Măriuța, soția lui Coste, Țărani, țărance, flăcăi și fete.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va da pentru anul școlar 1910—1911 următoarele burse: Din *fundațiunea Ioan Petran* 2 burse de câte K 300 — pentru studenții universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei împărțâșiți de burse din această fundațiune vor fi obligați a lua parte la Masa studenților academiei din Cluj. Din *fundațiunea Nicolae Marinovici* sen. o bursă de K 120 — pentru studenții din școalele secundare. Din *fundațiunea Dr. Ioan Moga și soția Ana născ. Bologa* o bursă de K 80 — pentru fetețe române din Transilvania, fără deosebire de confesiune, cari cercetează o școală de fete de caracter național resp. confesional românesc, în primul rând, școala de fete a „Asociațiunii“. Petițiile pentru aceste burse se vor înaintă comitetului central al „Asociațiunii“ în Sibiu (Nagyszeben) str. Șaguna nr. 6. până la 30 octomvrie n. a. e., însoțite de următoarele acte: a.) certificat de botez; b.) certificat de studii, în original sau în copie legalizată (la universitari index); d.) ceice reflectează la bursa din fund. Marinovici, fiind înrudiți cu fundatorul, vor avea să dovedească această înrudire; tot asemenea și fetețele cari reflectează la bursa din fund. Dr. Moga, în caz de înrudire cu familiile fundatorilor Moga și Bologa, vor avea și ele să dovedească aceasta înrudire. Petițiile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare. Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii“, ținută în 6 octomvrie 1910. Iosif Șterca Șuluțu prezident Oct. C. Tăslăuanu secretar.

Concurse.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. rom. din **Topolovațu-mare**, tractul Belințului să publică concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 coroane; 2., pentru conferință 20 cor.; 3., pentru scripturistică 10 cor.; 4., de fiecare înmormântare 1 coroană; 5., locuința în natură, cu 2 chilii, bucătărie și cămară și cu grădina de legumi; 6., grajd pentru vite, șopron și cameră de bucate.

Petițiile concursuale ajustate conform Regulamentelor în vigoare să vor adresă comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megyé,) în terminul concursual; iar reflectanții, tot în lăuntru acestui termin, sunt poștiți a să prezentă într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în s. biserică spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Alesul învățător va prestă și serviciile cantorale, în și afară de biserică, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanții cei destoinici a conduce corul.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter. 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **T. Cărand** se publică concurs cu termin de alegere după **30 zile** dela prima publicare.

Dotățiunea constă din: a) în bani 258 cor. b) 5 jugăre pământ arător, c) 12 șinice bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz: 150 cor. d) 4 stângini de lemne pentru învățător: 64 cor. e) scripturistică: 10 cor. conferință: 10 cor. f) dela mort mare: 80, dela mort mic: 40 fil.

Alesul va fi și cantor, și va învăță pruncii în școala de repetiție fără de alta remunerațiune.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a se prezenta la sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, ear documintele să le înainteze oficiului protopopesc în F. Györös,

T. Cărând din ședința comitet. parohial ținută la 19 septembrie 1910.

Cornel Musca
președite

Ioan Rus
notar ad hoc

În conțelegere cu mine: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

1—3

În urma încuviințării ven. consist. diec. Nr. 4050/910. prin aceasta să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de **cl. III Plescuța-Guravăi** (protopresb. Halmagiului) cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Birul parohial dela 160 nre de case câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz sfărmat, prețuit în 160 cor. 2. Stolele legale, cari după coala de fasiune B. fac 216 cor. 3. Pășunat liber după ori câte va avea alesul preot. 4. Întregirea dela stat. De locuință va avea să se îngrijească alesul pe spesele sale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, să-și înainteze recursele lor în termenul susindicat ajustate conform Regulamentului p. parohii și adresate comitetului paroh. din Plescuța-Guravăi pe calea oficiului protopresbit. al Halmagiului (Nagyhalmágy). Totodată sunt poftiți, să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din Plescuța, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratoria bis. făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Din ședința comit. paroh. Plescuța-Guravăi ținută la 9/22 iulie 1910.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazur* protopresbiter.

—□—

2—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1900/1910 șc. pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala conf. ort. română din **Rontău** cu termen de concurs **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani dela fiecare număr de casă 4 cor. (80 numere de casă) = 320 cor. 2. Pământ arător și fânaț 5 jugh. 28□ = 120 cor. 3. Dela fiecare număr de casă una măsură de bucate a 3 cor. = 240 cor. 4. Venitul cantoral 30 cor. în total 710 de cor. De lemne pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără alta remunerațiune.

Pentru întregirea salariului la minimul prescriș de lege și pentru eventualele cvincvenale se va cere ajutor dela stat.

Darea după pământ o va solvi cel ales.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate comitetului parohial de acolo sunt a să înainteze subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare cel puțin cu 3 zile înainte de expirarea termenului de concurs, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop inspector școlar.

—□—

2—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1632/156 B — 1910. pentru îndeplinirea parohiei dela **clasa I.** devenită vacantă prin penzionarea fostului paroh *Ioan Farcaș* să escrie concurs cu termen de **30 zile** de recurgere dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. 20 jughere catastrale. 2. Dela 75 numere de casă câte una măsură de bucate a 2 cor. 3. Dela 75 numere de casă câte 80 fil. 4. Venitele stolare după calculul mediu alor 5 ani din urmă 120 de cor. 5. Casa parohială cu supraedificațiile și intravilan. 6. Întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Parohia fiind de clasa I. dela recurenți se recere pregătirile prescrișe în regulamentul pentru parohii.

Recurenții sunt avizați a-și trimite recursele adresate comitetului parohial din **Diosig** subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare, — iară până la expirarea termenului de recurgere să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Diosig spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop.

—□—

2—3

Conform ordinului consistorial de sub Numărul 1929 șc. pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-ort. română din **Chereșag** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata 1000 de cor. 2. Stolele cantorale anume: dela mort mare 1 cor. pentru hora mortului 1 cor. dela mort mic 80 fil. dela cunună 80 fil. dela maslu 1 cor. dela sfințirea apei 20 fil. 3. Pentru conferințele învăț. 15 cor. 4. Cvartir corăspunzător cu grădină de legume.

Dacă guvernul ar denegă ajutorul pentru acoperirea cvincvenalelor, în acel caz, comuna bisericească numai după un serviciu de 5 ani prestat în aceasta stațiune va fi obligată a da nou alesului învățător cvincvenalele.

Alesul învățător e obligat a provedea canteratul în și afară de biserică, a instrua școlarii în cântări și ceremoniile bis. precum în calitate de notar al comitetului și sinodului par. a îndeplini afacerile scripturistice, ce să țin de notariat — fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați a-și înainteze recursele ajustate cu documentele prescrișe în §-ul 60 din Regulament — adresate comitetului par. din Chereșag — subsemnatului protopop în Oradea-mare în termenul arătat mai sus, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Chereșag, pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Pentru comitetul parohial:

Dimitrie Albu,
preș.

Petru Vașadi,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc cantoral din **Fonău** protopopiatul Tinea cottul Bihar cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: 4. Bani gata 600 cor. 2. Șese jugăre de pământ. 3. Dela imormântări mari 80; dela cele mici 70 fil. stole cantorale. 4. Întregirea salariului s'a cerut dela stat. Alesul va plăti contribuția după pământ.

Reflectanții la acest post au să se prezenteze în biserică din Fonău în vre-o duminică ori sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, iar recursele lor ajustate conform regulamentului adresate

comitetului parohial să le subștearnă subscrisului protopop tractual.

Pentru comitetul parohial
Nicolae Popovici
președinte

În conțelegere cu mine: Nicolae Rocsin protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă veteranul paroh Vasilie Leucuța din Olcea în conformitate cu rezoluțiunea venerabilului consistor orădan din 24 august v. a. c. Nr. 1748/154. B. se publică concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Dotățiunea capelanului alegând va constă din jumătatea tuturor beneficiilor parohului și anume: 1., pământ parohial sămănător și fânaș de 28. cubule, 2., grădina casei parohiale de 1. jug. catastr. 3., birul dela 120. nre de case câte 30 litre cucuruz sfărmat 4., venitele stolari, 5., dreptul de pășunat pentru opt vite. 6. întregirea dotațiunei dela stat sistemizată pentru capelani. De locuință se va îngriji alegândul capelan.

Parohia fiind de a II clasă, dela recurenți se recere e calificațiune pentru asemenea parohii' cari cu observarea §. 33. din Regulamentul pentru parohii au a se prezentă la sfânta biserică din Olcea spre a cântă, ori celebră și predică, având a-și înaintă recursele lor la protopopul Petru Sârbu în F. Györös. Olcea la 10/23 Septemvrie 1910.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: Petru Serbu protopop.

—□—

3—3

Prin penzionarea învățătorului Nicolae Cizmaș, postul învățătoresc — cantoral dela școala a II-a gr. or. română din **Giula-Vârșand**, protopresbiteratul Chișineului, devenind în vacanță, prin aceasta să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente:

1., Salar fundamental 1000 cor. în bani gata. 2., Cvinvenalele, pe cari comuna bicericească nu le asigură, să vor cere dela stat. 3., Dela înmormântări 1—2 coroane. 4., Pentru conferințe anual 24 cor. 5., Pentru scripturistică anual 10 cor. 6., Cortel potrivit cu 2 odăi, culină, cămară, grajd și grădină pentru legume.

Fiind școalele divodate, alesul va propune la clasele III—VI, va conduce strana stângă din s. biserică, va instrui elevii în cântările rituali și va conduce elevii la serviciile divine.

Dela recurenți să recere e calificațiune învățătorescă prescrișă în lege. Cei ce vor documentă că știu conduce cor vocal — vor fi preferiți la candidare.

Recursele ajustate conform Regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial ort. rom. din Giula-Vârșand, să vor înaintă în terminul concursual la oficiul protopopesc ort. rom. al Chișineului la Nadab (com. Arad), având recurenții a să prezentă în cutare Duminecă sau sârbătoare în s. biserică de aici, spre a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului par. ort. rom. din Giula Vârșand, ținută la 8/21 septemvrie 1910.

Vincentiu Pantoș
preș. com. par.

Teodor Lucaci
not. com. par.

În conțelegere cu: Demetriu Muscan adm. ppesc.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc — cantoral din **Giula-germână**, devenit vacant prin penzionarea fostului învățător, prin aceasta se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1200 cor. plătit în rate lunare și cvinvenalele prescrișe în lege, după anii de serviciu prestați în această comună.

2. Locuință cu două odăi, culină, cămara și șopru de lemne în edificiul școalei până când comuna bisericicească se va îngriji de altă locuință.

3. Pentru pământ de legume: 20 cor. în bani gata.

4. Pentru participarea la conferințele și adunarea generală a reuniuni învățătoresți: 24 cor. pe an.

5. Pentru participarea la înmormântări de clasa I=4 cor.; de cl. II=3 cor.; de cl. III=2 cor.; iar la pruncii dela 7 ani în jos. 1 cor. și pentru hora mortului unde se va pofti=1 cor. La înmormântarea pruncilor din părinți sârmani, se deobligă învățătorul a da un școlar la cruce și în cazul când învățătorul nu ar fi poftit a participa la înmormântare.

6. Dela recurenți se recere să producă:

a) estras de botez;

b) diplomă învățătorescă cu calculul distins sau bun;

c) testimoniu despre absolvirea clasei a IV-a gimnazială, reală sau civilă;

d) atestat despre conduita sa de până aci;

e) atestat, că poate instrui și conduce cor vocal pe patru voci după note, pentru care conducere a corului vocal deja ezistent în chip de remunerațiune va primi anual 50 cor. și a patra parte din venitul curat dela concerte și petreckerile de se vor ține.

Învățătorul ales, pentru salarul espus mai sus, și fără a putea reflectă la alte remunerațiuni e îndatorat a împlini sarcina cantorală în sfânta biserică și a se prezentă în biserică cu elevii nu numai în dumineci și sârbători, ci și în zilele de rând, dimineața la utrenie.

Recursele ajustate cu documentele originale, adresate comitetului parohial din Giula-germână, sunt a se înaintă în terminul concursual la oficiul protopopesc ort. rom. al Chișineului în Nadab (com. Arad), având recurenții a se prezentă în cutare duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Giula-germână pentru a-și arătă desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Giula-germână, ținută la 12/25 septemvrie 1910.

Pavel Anuleu
președinte.

În conțelegere cu: Demetriu Muscan adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral, dela a II școală gr. or. rom. din comuna **Méhkerék** protopopiatul Tinca cottul Bihar, pe lângă următoarea dotațiune anuală: 1. Bani numărari dela comuna bisericicească solvind anticipative = 1000 cor. 2. Pentru cvartir până când se va zidi cvartir accomodat 200 cor. solvind anticipative, 3 stole cantorale de unde va fi poftit.

Alesul e dator se conducă în biserică una strană, să instrueze școlarii în cântări rituale, și să propună în școala condusă de dânsul studiul religiunii până la alta dispozițiune.

Reflectanții recursele lor ajustate conform regulamentului adresate comitetului parohial le vor subșterne subscrisului în termen de 30 zile dela prima publicare și se vor prezentă în biserică din Micherechiu în vre-o duminecă ori sârbătoare, spre a-și arătă desteritatea în cele rituale.

Micherechiu 1/14 sept. 1910.

Nicolae Rocsin protopop.